

Jernbaneforum Øst

===== ØSTFOLDBANEN =====

LI2025/01587 – Jernbaneforum Øst

Remissvar – Förslag til nationell plan för transportinfrastrukturen 2026-2037

Trafikverket presenterte 30. september i år sitt forslag til nationell plan for transportsystemet 2026-2037, og vi takker for muligheten for å kunne sende inn et remissvar fra Jernbaneforum Øst.

Jernbaneforum Øst er en norsk offentlig interesseorganisasjon for Østfoldbanen, som er banestrekningen som går fra Oslo til svenskegrensen ved Kornsjø og videre mot Göteborg og kontinentet. Formålet med Jernbaneforum Øst er å sikre en utvikling av jernbanen i vår region, til en standard som kan møte fremtidens transportbehov. Jernbaneforum Øst er opptatt av utvikling av jernbanen på norsk side av grensen, men er også opptatt av at de grensekryssende togtilbudene mot Sverige utvikles, da de forbinder viktige storbyregioner som Göteborg, Stockholm og Oslo. Det er også et underveismarked mellom storbyregionene, som vil ha nytte av at togtilbudet bedres.

Medlemmene i Jernbaneforum Øst består av fylkeskommunene Akershus og Østfold, samt kommunene Vestby, Moss, Råde, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden, Nordre Follo, Rakkestad og Indre Østfold. I styremøtene til Jernbaneforum Øst, deltar også representanter fra LO, NHO, Jernbanedirektoratet, Bane NOR, VY og Lokomotivpersonalets forening i Østfold.

Vår erfaring er at grenseoverskridende jernbaneinfrastruktur ikke har høy prioritet i nasjonale transportplaner, noe som kan være en av grunnene til at jernbaneforbindelsene mellom Sverige og Norge har brister og mangler kapasitet. Det er derfor behov for et skifte i satsingen på jernbaneforbindelsene mellom Sverige og Norge. En utvikling av disse jernbaneforbindelsene ville styrke både hovedstadsregionene og grenseregionene i våre to land.

Jernbaneforum Øst anerkjenner det betydelige arbeidet som Trafikverket har lagt ned for å etablere en remiss-versjon av nationell plan for transportinfrastruktur for 2026-2037, men vil understreke betydningen av at de grensekryssende jernbanestrekningene mellom Sverige og Norge gis et tydelig fokus i den endelige svenske transportplanen. Flere av disse strekningene er preget av flaskehalser og lave hastigheter, noe som svekker tilbudets attraktivitet, både for person- og godstransport. Økt kapasitet og høyere hastigheter i jernbanenettet, vil stimulere etterspørselen etter togtransport og ha positive klimaeffekter.

Jernbaneforum Øst vil også fokusere på jernbanens betydning for den militære mobiliteten mellom Sverige og Norge, og peke på forsyningskjedenes robusthet.

Nedenfor peker vi på de grensekryssende jernbaneforbindelsene mellom Sverige og Norge, som ligger innenfor Jernbaneforum Østs geografiske område.

Oslo-Stockholm

Jernbaneforum Øst er opptatt av at denne strekningen utvikles, slik at et mer moderne og effektivt togtilbud kan etableres. I dag er togtilbudet begrenset, med lange reisetider. Det er høy grad av passasjertransport med bil og fly på strekningen, og det er grunn til å tro at mange flere ville velge toget, dersom reisetiden gikk ned og antall avganger økte.

Vi viser til mulighetsstudien for strekningen som tidligere er utarbeidet av Trafikverket i samarbeid med Jernbanedirektoratet. Mulighetsstudien pekte på behovet for å komplementere den svenske ÅVSen med en lokaliseringsutredning i Sverige, og en KVV i Norge.

Jernbaneforum Øst vil se positivt på at Trafikverket kan sette i gang et slikt arbeid i samarbeid med norske jernbanemyndigheter/Jernbanedirektoratet. Et slikt arbeid er en forutsetning for å gå videre med mer detaljert planlegging av denne jernbanestrekningen, og for å sikre finansiering av utbygging.

Vi vil også vise til investeringsutredningen som er utført av selskapet «Oslo-Sthlm 2:55 AB», som viser at en ny grensebane mellom Sverige og Norge kan bygges ut til en kostnad av 51 milliarder 2024-kroner, og som helt kan finansieres av de reisende og tilbakebetales på 40 år.

Oslo-Göteborg

Fehmarn-belt utbyggingen mellom Danmark og Tyskland forventes å stå klar i 2030, og vil gi en økt transportstandard både for vei og jernbane fra Europa. Dersom ikke kapasiteten på jernbanen på strekningen mellom Göteborg og Oslo økes, er det risiko for at mye av trafikkveksten vil komme på vei.

Jernbaneforum Øst vil peke på mulighetsstudien for strekningen fra 2023 som var et samarbeid mellom Trafikverket og Jernbanedirektoratet. Vi vil spesielt vise til «godskonseptet», som et første viktig steg for å få ned reisetiden på strekningen både for person- og godstrafikk, og også for å øke kapasiteten. Dette er dessuten et konsept som har positiv samfunnsøkonomisk nytte basert på både svenske og norske metoder.

Vi vil se positivt på et samarbeid mellom svenske og norske jernbanemyndigheter for å få realisert dette konseptet raskt.

Hva bør gjøres:

Jernbaneforum Øst vil se positivt på at Trafikverket får i oppdrag å gå i dialog med norske jernbanemyndigheter, for å utarbeide en felles plan for utviklingen av de grensekryssende jernbanestrekningene mellom Sverige og Norge. Det vil være behov for en koordinert utvikling av strekningene, for å sikre en planlagt tilbudsforbedring.

For å få fortgang i utviklingen av de grenseoverskridende jernbaneforbindelsene, kan det være naturlig å etablere et formelt samarbeid mellom svenske og norske myndigheter. I dette arbeidet bør det også vurderes å søke finansiering gjennom EU, Connecting Europe Facility (CEF), eller andre alternative finansieringsmuligheter/-kilder. Vi vil også minne om at det kan oppnås positiv samfunnsnytte av jernbaneinvesteringene, gjennom etappevise utbygginger.

Jernbaneforum Øst vil støtte alle initiativ fra svensk side, som gjør at jernbanekorridorene Oslo-Göteborg og Oslo-Stockholm gis tydelige roller med god utvikling, i den endelige nasjonelle planen for transportinfrastruktur 2026-2037.

For Jernbaneforum Øst

Rene Rafshol

Sign.

Ordfører i Råde kommune og styreleder i Jernbaneforum Øst